

հաց չեմ կերած, և քանի որ ունիմ այս բազուկները՝ ճամբու վրայ քար կոտրելով պիտի կերակրեմ զձեզ՝ իմ սիրելիներս: Բայց միշտ կոտրելու քար ալ չի գտուիր, և ահա ասոր համար հարկաւորեցայ ծախել մեր միտալը:

Այս խօսքերուս, Յովհաննան ընկաւ ամուսնոյն բազկացը մէջ՝ ջերմաջերմ արցունք թափելով անոր լանջացը վըրայ, և պզտի տղաքը շփոթած սրտերնին ելած կախուեցան թշուառ մօրն զգեստներէն: Իսկ մամն նստելով անգամ մ'ալ ցաւոց անկողնոյն վրայ ըսաւ.

« Որդիս, որդիս, հաւատա՛ որ Աստուծոյ ամէն բրածը աղէկ է. ինքը տուեր էր մեզի ուրախութիւն և խաղաղութիւն, և ինքը մեզմէ առաւ. օրհնեալ ըլլայ իր սուրբ անունը: Այն ուրախութեան հարիւրապատիկն ալ կրնայ նորէն տալ մեզի. ո՛հ, համբերե՛ք նք փորձութեան, և ողորմութեան իսկ անգամ, թէ հարկ ըլլայ. վասն զի ողորմութիւնն՝ ինչպէս տուողին՝ նոյնպէս առնողին ալ փառք է: Քրիստոս Տէր մեր աղքատ ծնաւ, աղքատ ապրեցաւ և աղքատ մեռաւ: Ամենեւին բան մը չունէր, և իր անպաճոյճ կերակրիկը կ'ընդունէր իր բարեկամներէն. ոչ կալուած ունէր և ոչ տուն բընակելու համար. « Աղուեսուց որջք գոն, և թռչնոց երկնից բոյնք. այլ Որդւոյ մարդոյ ոչ գոյ՝ ուր դիցէ զգլուխ իւր »:

Պառաւն, այս խօսքերը ըսելով, լըռեց քանի մը վայրկեան. իսկ որդին ծռեց գլուխը, որուն կտրիճ դիմաց վրայէն արտօսը մը վազելով գնաց խառնուելու Յովհաննային արտասուացը հետ. յետոյ մամն դարձեալ սկսաւ. « Ո՛վ որդիս, ալ իմ ժամանակս հասած է և ահա կ'երթամ քու և իմ հօրս քով: Օրհնեալ ըլլաս ինծի բրած բարեացդ համար. օրհնեալ ըլլաս թշուառութեանց մէջ ալ, բայց խոնարհեցուր գլուխդ վստահութեամբ և յուսով »:

Եւ երկնցուց իր վտիտ ձեռուրները

'ի ծունր խոնարհած որդւոցը վրայ. երեսն լուսաւորուեցաւ իբրեւ աստուածային ճառագայթով մը, և նորէն անշարժ ընկաւ, աչուրները սեւեռած, շրթունքը քմծիծաղ...:

Ըսին թէ քանի մը ժամ վերջը, սուրբ հոգի մը տեսեր է հոգւոյ մը հանդարտաբար երկինք վերանալը. որ որչափ կը վերանար՝ հրեշտակները ընդ առաջ կու գային, հեռուէն ցուցնելով անոր խաչելութեան մը կերպարանք՝ որ բազուկները կը տարածէր զինքը ընդունելու համար: Նոյն սուրբ հոգին՝ տեսեր է նաև շնորհաց ճառագայթ մը Հերոնիմոսին կոտրած սրտին մէջ իջած, զոր շարժեց և զուարթացուց իր եղբարց տուրքն: Որոնք Գաղղիոյ հեռաւոր կողմերէն խուռն կը դիմէին, ոմանք գանձով, ոմանք փոքրիկ լուամայիւ՝ (որ քան զամենայն տուրս պատուական է), և այսպէս այն միացեալ սրտերը, որոնցմէ ոմանք շարժած էին անպարտ թշուառութենէ մը, այլք սիրոյ հրեշտակէն դրդած, անբաւ երախտագիտութեան և սիրոյ ձայներ բարձրացուցին առ Աստուած, որ զմեզ ամէնքս այլ այսպիսի ազնուական հայրենեաց որդիք ըրեր է, որպէս զի կարենանք կեանքերնիս պահել մեր հասարակաց կենաց այսպիսի վտանգաւոր կարօտութեան ատեն:

Այս սուրբ խոնկս ալ՝ իբրեւ մըրըկոտ օրուան երեկոյեան բուրում մը վերացաւ Աստուծոյ գահոյից առջև:

Մանրադար.

Անցեալ 1862 տարւոյն մէջ 'ի լոյս ընծայուած գրոց տեսակն տետրակներով և կրկին տպուածներով հանդերձ՝ Գերմանիոյ մէջ եղեր է 14,000. Գաղղիա գրեթէ 11,500, Անգղիա մօտ 4,850: